

Swedish Chapter of International Society of Indoor Air Quality and Climate

Ansvarig utgivare: SWESIAQ:s styrelse. Redaktion: Anders Lundin och Gunnel Emenius

Nyhetsbrev nr 3

2009-12-22

Välkommen som läsare av nyhetsbrevets julnummer! Låt oss dela en gemensam förhoppning om ett mindre möjligt, koldioxidfattigare men ändå hett inomhusmiljöår 2010!

Alla läsare bör bidra till nyhetsbrevet. Säkert har du några intressanta inomhusmiljöerfarenheter som du kan berätta om. Men skriv kortfattat och skriv under med ditt namn. Skicka in ditt bidrag till: nyhetsbrevet@swesiq.se. För dem som har svårt att läsa texten direkt i mailet bifogas nyhetsbrevet i pdf-format.

Kalendarium

2010-02-09--10 Konferensen Forum för miljöforskning – 2010 Staden; Uppsala konsert och kongress

Delegationen för hållbara städer, Forskningsrådet Formas, Mistra och Naturvårdsverket bjuder in till en konferens om hur vi skapar dynamiska och attraktiva städer. Vilka lösningar och vilken samverkan mellan olika aktörer krävs för den framtida, hållbara staden?

Konferensen består seminarier, debatt och workshops.

- Vems är staden?
- Vad är ohållbar stadsutveckling?
- Vad driver stadsutvecklingen?
- Klimatförändringar - hur möter vi de nya utmaningarna?
- Finns nya lösningar – vad gör vi för att få social och ekologisk balans?
- Vilka visioner har vi?
- Hur kan olika aktörer samverka bättre?

Program och anmälan senast 090122. Gå in på www.forumformiljoforskning.se

Erica Bloom

2010-04-15 SWESIAQ:s kombinerade års- och vårmöte

Bocka av i almanackan och fundera över vilka du vill ha i styrelsen.

Referat

SWESIAQ:s workshop om Sanering av byggnader med skadad inomhusmiljö 2009-11-12

Vid workshopen bildades tre arbetsgrupper som ska arbeta med olika aspekter av sanering av skadade byggnader. Grupperna ska arbeta vidare och avge rapporter vid SWESIAQ:s vårmöte 15 april nästa år. Arbetet i grupperna sker i form av telefonmöten via internet (headset krävs). Här kommer referat från de tre arbetsgruppernas första möten. Om du är intresserad av att delta i arbetet, anmäl dig via e-post-adresserna i slutet av varje referat.

Sanering av lokaler och bohag.

Gruppen har redan haft sitt första telefonmöte. Här är några punkter som gruppen diskuterat och kommer att fundera över:

- Gäller samma regler som vid sanering av asbest för att skydda sanerare och brukare?

- Skilj mellan skadeutredning, sanering och återställande av byggnaden
- Går det att formulera mätbara mål med saneringen?
- Handbok över lämpliga saneringsmetoder
- Utbildning av saneringspersonal och fastighetsägare

Vill du delta aktivt i arbetsgruppen, anmäl dig genom mail till sanering_bohag@swesiaq.se !
Björn Mälarstig/Anders Lundin

Sanering av krypgrunder.

Gruppen kommer att ha sitt första telefonmöte i januari. Här är några av gruppens uppgifter:

- Hur fungerar en uteluftsventilerad krypgrund och varför är det en riskkonstruktion?
- Kan man säga att det finns väl fungerande krypgrunder? Vad krävs för detta?
- Olika nivåer på krypgrundssanering: förebygg problem/enklare sanering/koppla in konsult
- Vad händer med krypgrunderna om klimatet förändras?
- Ta fram den kunskap som redan finns, t.ex. vid Fuktcentrum i Lund

Vill du delta aktivt i arbetsgruppen, anmäl genom mail till krypgrunder@swesiaq.se
Kaisa Svennberg/Anders Lundin

Sanering med kemiska ämnen.

Ett första telefonmöte kommer att hållas under januari månad. Detta är några av de frågor som gruppen finner angelägna att bearbeta:

- Vid vilka typer av skador är sanering med kemiska ämnen lämplig/olämplig?
- Vilka kemiska metoder finns/används vid kemisk sanering?
- Vilka kemiska ämnen ingår i metoderna?
- Vilka typer av kemiska ämnen bör undvikas?
- Vilka negativa effekter är kända med olika metoder/ämnen?

Vill du delta aktivt i arbetsgruppen, anmäl dig genom mail till sanering_kemi@swesiaq.se
Jan Kristensson/Gunnel Emenius

Dorr G Dearborn: Hälsoeffekter efter exponering för mögel inomhus samt Unga barns känslighet mot mögelexponering

Dr Dearborn höll två intressanta föredrag vid det riksdagsseminarium som ordnades av miljöpartiets Jan Lindholm den 11 november. Först gav Dearborn en lång lista över hälsoeffekter som mögel kan orsaka och berättade om att det för vissa känsliga grupper är särskilt viktigt att undvika mögelexponering: personer med dåligt immunförsvar, allergiska personer, astmatiker, KOL-patienter, rökare och unga barn med outvecklade lungor. Han menade att inandning av mögelfragment, som t ex kan innehålla mykotoxiner, är mycket skadligare än om att få i sig samma mängder via födan. Det som hamnar i magen renas nämligen först av levern innan det går ut i blodomloppet. Han rapporterade också om ett projekt där man visat att mögelsanering av byggnader ofta resulterade i betydande förbättringar av hälsan hos astmatiska barn.

I det andra föredraget redogjorde han för de utbrott av lungblödningar hos ett trettio-tal barn som han upptäckte och som inträffade i Cleveland i början av 90-talet. Han visade tänkbara mekanismer för hur toxiner från mögelarten *Stachybotrys* skulle kunna bidra till att blodkärlen brister i lungorna hos små barn. Efter flera uppföljande undersökningar av olika

miljöfaktorer kvarstår – enligt Dearborn – toxiner från mögel som den mest troliga förklaringen till lungblödningarna, även om några riktiga ”bevis” inte kunnat lämnas.

Dearborns båda presentationer, liksom även övriga presentationer från riksdagsseminariet, kommer inom kort att läggas ut på Jan Lindholms hemsida www.mp.se/janlindholm. Man bör kunna klicka sig fram via rubriken ”Inomhusmiljö och hälsa”.

Anders Lundin

FORMAS forskningsstrategi för 2009-2012 med fokus på bl. a. inomhusmiljö

På FORMAS hemsida http://www.formas.se/formas_templates/Page_4571.aspx skriver man bl. a. “A good indoor environment is of vital concern. The problems related to moisture damage, noise and emissions of particles and chemicals from materials are not solved (proposals relating to these problems are handled by Expert Panel 4 Pollution, Environment and Health). Consequently control strategies for clean indoor air are needed.”

Erica Bloom/Anders Lundin

SWESIAQ Debatt

Syrebrist på mötet orsakar trötthet?

“Kan inte någon öppna fönstren, jag dör av syrebrist!” En drastisk men inte helt ovanlig kommentar när många människor träffas i ett dåligt ventilerat rum. Många, men inte alla, vet att det inte är någon verklig risk för syrebrist om man inte har mötet på en U-båt eller liknande. Inte heller är ”syrebristen” orsakad av att det är för mycket koldioxid i luften. Enligt databasen HSDB tolererar de flesta människor väl en daglig exponering för 5000-15000 ppm koldioxid. Det är sällan man når över 5000 ppm även om lokalen är dåligt ventilerad. Men varför blir man trött? En liten förklaring kan vara att temperaturen höjs när tiden går. Men troligen är det nog så att inandning av de ämnen som kommer från mötesdeltagarna själva är huvudorsaken till att det känns jobbigt. Sen kan man ju fundera vilka specifika ämnen det är som man blir trött av, är det någon slags summa av alla ämnen, kan några av ämnena förekomma i andra sammanhang? Finns det liknande ämnen/gaser som avges från byggnads-material? Eller är allt psykiskt, man kanske bara vill slippa ifrån ett tråkigt möte?

Anders Lundin

Från styrelsen

Medlemsavgifter och medlemsavgifter för 2010

Vi har fått flera nya medlemmar till Swesiaq och uppdaterat matrikeln på hemsidan. För säkerhets skull: Du som är medlem, logga in på hemsidan och kontrollera. Snart är det nytt år och därmed tid att betala in medlemsavgiften för 2010. På årsmötet 2009 beslutade vi att sänka avgiften från 1000 kr/år till 250 kr/år och person. Fakturor kommer att skickas ut till dem som betalat medlemsavgiften för 2009 (och har meddelat fakturaadress). På vår hemsida finns ett betalningsunderlag att ladda ner. Om så önskas kan en faktura ställas ut. Skicka då en e-post till kassor_policy@swesiaq.se med fakturaadress, ev. referens och vilka personer fakturan ska gälla. Meddela även om eventuellt medlemskap i ISIAQ vilket ger 20% rabatt på medlemsavgiften. I och med sänkningen av medlemsavgiften till 250 kr togs mängdrabatten som funnits för flera medlemmar från samma organisation bort.

Love Lagercrantz, kassör

Smått och gott från styrelsen

12 november hade SWESIAQ en workshop kring sanering i Stockholm. Jättekul att se så många engagerade människor där! I samband med workshopen beviljade styrelsen 32 personer nytt medlemskap i SWESIAQ – Välkomna!

Du har väl inte missat att det nu blivit rekordbilligt att vara medlem i SWESIAQ – 250 kr för hela 2010. På http://www.swesiaq.se/SWESIAQ_ansokan.pdf hittar du en blankett för medlemsansökan. Vill Du bli medlem – fyll i och skicka in blanketten till oss. Styrelsen har beslutat att det kombinerade vår- och årsmötet ska hållas 15 april. Då kommer de första rapporterna från våra tre nystartade arbetsgrupper. Boka in dagen redan nu! Vi har också beslutat att göra om hemsidan, så snart hoppas vi på en uppdaterad och mer lättanvänd hemsida.

Det är något speciellt med jul, inte bara stressen innan utan också med inomhusluften - det doftar gran, tända ljus och nyskalade apelsiner – mysigt tycker jag. Men vad är det egentligen som gör just dessa terpenener, sotpartiklar och aerosoler mysiga? Antagligen goda minnen av tidigare jular då familjen äntligen var ledig och hade tid att pussla, spela spel och gå långa promenader och äta massor av god mat. En sådan jul hoppas jag på i år också och jag hoppas att du får en lika härlig jul – terpenerna, partiklarna och aerosolerna till trots.

GOD JUL och GOTT NYTT ÅR !
önskar hela SWESIAQ:s styrelse genom
Kaisa Svennberg, ordförande

Om du inte vill stå med som prenumerant på nyhetsbrevet: Skriv till nyhetsbrevet@swesiaq.se